

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
semstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini. Cena današnje številke 1.30 Din.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
račun št. 11.781.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Naslov

Maribor, nedelja 19. julija 1925.

Leto: VI. — Številka: 161.

„TABOR“ je najcenejši slovenski dnev-
nik. Stane mesečno samo 10 din.
Prinaša v kratkih obrih vse najvažnej-
še dogodke, ki jih danes raztegujejo
na dolgo in široko.

Radić in tovariši izpušćeni

Proces aboliran. — Stjepan Radić na potu na Bled.

Beograd, 18. julija. Jutranji listi, zlasti
„Vreme“, so prinesli vest, da bo Stjepan Ra-
dić s tovariši Mačkom, Predavcem, Krnjav-
cem in Košutićem danes izpušćen iz preisko-
valnega zapora oziroma internacije.

Vest se potrjuje. Radić bo takoj po izpu-
šćitvi odpotoval na Bled in zaprosil kralja za
avdijenco, nato pa se bo podal v Beograd, da
bo stopil v stike z radikalnimi voditelji.

O abolitiji procesa še izvemo: Takoj po
zapriseki nove vlade je predložil pravosodni
minister kralju dekret, s katerim se odreja
abolitija procesa proti Stjepanu Radiću in

tovarišem. Po podpisu dekreta so bile pri-
stojne oblasti v Zagrebu brzojavno obvešče-
ne. Hkrati je bil obvešćen tudi Radić.

Po zadnji vesti so Radić in tovariši že za-
pustili zapor.

Zagreb, 18. julija. Dr. Maček in tovariši so
bili izpušćeni iz internacije danes ob 9. uri.
Stjepan Radić je prišel na prosto ob 13. uri.
Izpušćene voditelje HSS so ljudje sprejeli
apatično. Navdušenje za nje je v Zagrebu
povsem zamrlo, kar najbolj kaže, kako so
radićevske množice sprejele »sporazum«.

Vlada RR je prevzela državne posle.

Beograd, 18. julija. Včeraj je kralj
podpisal ukaz o imenovanju ministrov
RR. Danes dopoldne so ministri pri-
segli.

Popoldne se bo vršila prva seja nove-
ga ministrskega sveta. Dosedanji ra-
dikalni ministri ostanejo tudi v novi

vladi, samo da so izpomenili reserije.
V ostalem pa veljajo še včeraj in pred-
predvečernji objavljene vesti o raz-
delitvi resorjev med radićevske minist-
rske kandidate.

Novi ministri so tekotom dopoldne že
prevzeli posle.

Podpis firenških konvencij.

V ponedeljek prva skup-
ščinska seja pod RR.

Beograd, 18. julija. V ponedeljek ob
10. uri bo prva skupščinska seja pod
vlado RR. Dnevni red: Določitev dnev-
nega reda. Na seji bo tudi prebran za-
pisnik o hrvatsko-srbskem sporazumu.

Beograd, 18. julija. Zunanje minist-
stvo je bilo obvešćeno, da bodo danes
popoldne na gradu Langolo pri Metunu
v bližini Rima podpisane konvencije, ki
so jih sklenili delegatje naše države v
Firenci. Konvencij je 32 in nosijo ime
enotunska pogodba.

Nemoralna odločitev.

Iz zagrebske »Riječi« povza-
memo sledeče opazke k novi po-
litični situaciji.

Narodno radikalna stranka je spre-
jela brez vsega zahteva g. Stjepana Ra-
dića, da se izloči iz vlade gosp. Svetozar
Pribičević in samostojna demokratska
stranka, kakor da bi se sprejemali na
politično fronto novi bataljoni, trenutno
nepotrebni pa pošiljali v rezervo. Cisto
je bilo pozabljeno, da se s tem izpremi-
nja sama fronta in sicer v taki meri, da
bodo posledice tega nevarnega dejanja
še hujše kakor je dejanje samo. Da vi-
dimo!

Sežgi, kar si dosedaj oboževal, obo-
žuj pa, kar si dozdaj želel — to bi bila
deviza g. Stjepana Radića, ako bi imel
vstopiti po svoji spreobrnitvi v vlado
Nacionalnega bloka. Sedaj pa, ko bo
sodeloval samo z radikalno stranko, bo
taka vloga ali vloga podiranja vsega,
kar je Narodni blok zgradil, pripadla
— narodno radikalni stranki, ki je skle-
nila z radićevci tako lahkomiselno in
lahilen sporazum. Saj si je zagotovila
volilni mandat v slučaju, da bi jo radi-
ćevci izdali. — pravijo nekateri radi-
ćali — »pa je neodvisna od radićevske
diktature. To pa najbolj označuje trd-
nost tega »sporazuma«, ako sploh ob-
stoji! »Priporočala je radićevcem, da
naj ne preganjajo na Hrvatskem sposob-
nih uradnikov!« Tako priporočilo ven-
dar ni še nobena garancija, kajti kak-
šno je radićevsko merilo za sposob-
nost? Za nje odločuje to, da uradnik ni
samostojen demokrat, da ni Jugoslovani-
da ni pristaš narodnega in državnega
edinstva. Kljub temu radikalniškemu na-
edinstvu bodo začeli proganjati radićevce
po svoji znani mitoljubni nasilnosti
kralju in državi udane elemente. Pa
ima tudi dovolj vzrokov, da se ma-

ščujejo: kdo je šest let in pol zadrževal
v teh krajih njihovo protidržavno, re-
publikansko in veleizdajalsko propa-
gando? Samostojni demokrati! In zdaj
naj to patriotsko delo plačujejo s pre-
ganjanji. »Bill so favorizirani in pestav-
ljeni na boljša mesta«, bodo opraviče-
vali radićevci svoje progone; odgovor
na to je samo en: ker je bilo treba kaz-
novati one, ki so se pregrešili proti kra-
lju in našim zakonom! — Ako je bil pro-
meščen ali odpušćen kak radićevci ki uč-
itelj, ker je njegova šolska deca izrezala
vladarjeve oči v šolskih knjigah, uč-
itelj, ki jih je navajal k demonstracijam
proti državi in vladarju in navduševal
za Radića in republiko; ker je ščeval
kmete, naj ne polagajo pričege v občin-
skih svetih, naj ne pošiljajo svojih si-
nov v vojsko — bodo sedaj za to kazno-
vani oni, ki so prišli po službeni potrebi
na njihova mesta. G. Boža Maksimović
ostane — kakor se čuje — na svojem
mestu kot notranji minister. Kaj bo z
njegovimi uradniki v ministrstvu poli-
cije, ki so izvrševali zakon in nastopali
v imenu zakona proti radićevcem? Za
nagrado se bo Stjepan Radić potom
istega ministra maščeval nad njimi!

Razžaljenje vladarja, zveze s sovraž-
niki države, poziv k nepokorščini pred
zakoni, javna nasilstva mirotvorcev, vse
to se sedaj pardonira. »Vse to je dovo-
ljeno tudi nam«, bodo dejali mnogi v
svojem obupu, ko bodo občutili Radiće-
vo maščevanje, ko bodo uvideli, da do-
pušća država radi strankarske nemora-
le preganjanje sinov, ki so ji služili zve-
sto in udano. »Toda g. Radić ima za se-
boj hrvatske mase in šestdeset poslan-
cev, to — prosim vas — vendar ni ista
reč kot grehi posameznika«, nas bo za-
vrnil marsikateri radikalniški apologet
nove zveze. Na to takoj odgovorimo, da

je taka logika boljševikov, s katero na-
padajo sedanjo meščansko državo, v ka-
teri je posestnikom in bogatim dovolje-
no vsako zlo, ljudstvo pa je zarobljeno
in živi v gladi; v kateri se kaznujejo
samo mali grešniki, velikim pa se odpu-
šća v imenu državnega in meščanskega
napredka. Ta položaj vodi neizbežno k
polomu vere v državo, k razpadanju vseh
dobrih maksim, do boljševiziranja du-

hov. Vse to, vsled česar je država uda-
rila z vso silo proti Stjepanu Radiću, bo
radi njegovega prihoda na oblast udari-
lo tudi v mnoge zdrave elemente narod-
ne družbe. Od slabega drevesa prihaja
samo slab sad!

Ponovno povdarjamo, da Beograd ni
na pravi poti, ko žrtvuje g. Radiću g.
Svetozarja Pribičevića!

„Naši Straži“ v odgovor.

»Naša Straža« z dne 15. julija 1925
prinaša spet že sicer ponovnokrat ovr-
ženo laž, da sva sklenila podpisana po-
gledbo, po kateri dr. Pivko proti primer-
ni odškodnini prepusti svoj mandat dr.
Lipoldu.

Maribor, dne 18. julija 1925.

Dr. FRANJO LIPOLD.

Izjavljamo, da o odločitvi mandata
dr. Pivka, na kojega mesto naj bi prišel
dr. Lipold, sploh nikdar ni bilo nobenega
govora. Vse tozadevne trditve »Naše
Straže« so lažnjive in bo »Naša Straža«
imela priliko za klevetniški članek da-
jati odgovor pred sodiščem.

Dr. LJUDEVIT PIVKO.

Doma in po svetu.

— Potres v Brežicah. V noči od četrtka na
petek so čutili v okolici Brežic več ponavlja-
jočih se potresnih sunkov. Včeraj zjutraj in
popoldne so se sunki ponovili, kar je povzo-
čilo med prebivalstvom velik strah. Škode ni.

— Vlom v Šoštanj. V noči dne 17.
jul. od 2. do 3. ure zjutraj so neznani
storilci vlomili v Šoštanj skozi izloč-
beno okno v trgovino g. Iv. Kopusar.
Odnegli so mnogo manufakturnega in
specerijskega blaga, kakor črnege ževi-
jota, klofa, 40 svilenih oglavnih ženskih
rut, 8—9 kg sladkorja v kockah, 6—8 kg
kave, 2 moški beli srajci in drugih stva-
ri v skupni vrednosti 8900 Din. O storil-
cih ni sledi.

— Inozemci hvalljo našo zdravstveno
službo. Kakor je znano, so potovali v juniju
po naši državi zdravniki 12 držav, ki jih je
poslalo Društvo narodov, da bi pregledali
naše zdravstvene institucije in proučili or-
ganizacijo higijenske službe v naši državi.
Vsi zdravniki so izrazili svojo popolno za-
dovoljstvo in so povdarili, da jih je zdrav-
stveno delo v naši državi radostno presene-
tilo.

— Mož se je izpremenil v žensko. Iz Bu-
dimpešte poročajo o novem senzacionalnem
dogodku. Pred tremi leti se je neka služki-
nja poročila z Aleksandrom K. Imela sta
tudi otroka. Pred nekaj meseci pa je s stra-
hom doznala, da dobiva njen mož ženske ob-
like. Takoj se je ločila in se poročila z dru-
gim. Pred sodnijo se je dognalo, da je njen
prvi mož sedaj že popolna ženska, ki je bila
pred poroko nemara moškega spola. Zdrav-
niška literatura beleži dolgo vrsto takih pre-
tvorb.

— Abd el Krim odklonil premirje. Znani vo-
dja maročanskih upornikov je zavrnil fran-
coski predlog o premirju, vsled česar prične-
jo Francozi prihodnje dni z ofenzivo. Tako
se bo vojna v Maroku nadaljevala.

— Prsti Moskve v uporih na Kitajskem.
V Sanghaju se vrši proces proti boljševiške-
mu agentu Doseru, pri katerem so našli do-
kument, ki dokazuje, da je delal po navodi-
lih iz Moskve. Senzacija je vzbudila areta-
cija dr. Fortunova, tajnika ruskega konzula-
ta v Sanghaju, ki je bil v zvezi z Doserom.

— Požarnik zažgal magistrat. V Sen-
tesu na Madžarskem je zažgal neki po-
žarnik magistrat, da bi tako prisilil žu-
pana, da zboljša gasilcem plače.

— Sultan in njegovi sinovi obtoženi
veleizdaje. Carigranski republikanski
na, ki se nahaja sedaj v Rapallu in dva
tribunal je obdolžil sultana Vahid Ide-
primca, da so vodili propagando proti
obstoju republike.

PROTI ODEBELOSTI deluje s ko-
losalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«.
Dobiva se v vseh lekarnah in drogeri-
jah. Proizvaja laboratorij D. Vilfan
Zagreb, Ilica št. 204. 1225

Mariborske vesti.

Maribor, 18. julija 1925

Sestanek trgovcev radi carinske tarife.

Maribor, 17. julija.

Trgovska in obrtniška zbornica ter
Zveza gremijev sta pozvali tukajšnji
Trgovski gremij, da jim sporoči želje
našega trgovstva in izpreminjevalne
predloge glede izboljšanja nove carinske
tarife. Kolikor je znano do sedaj, so se
pokazali veliki nedostaki v posameznih
postavkah nove tarife in se vodi n. pr.
v Beogradu proti njej vehementna ča-
sopisna kampanja. Ker so imeli v teh
par tednih gotovo tudi naši izvozniki
in uvozniki priliko spoznati hibe in
škodljivost nove carinske tarife, sklicu-
je gremij sestanek vseh interesentov tr-
govskega stanu, da zavzamemo v tej
zadevi svoje stališče in sporočimo ime-
novanim institucijam naše predloge. —
Sestanek se vrši v torek dne 21. tm. ob
20. uri v prostorih trgovskega gremija
in proti gremij sigrane udeležbe vseh,
ki morejo dati kakše podatke. Ob enem
se prosi, da prinese vsakdo seboj belež-
ke za sestavo izpreminjevalnih predlo-
gov o predmetih, za katere je nova cari-
na previsoka ali neprimerna.

m Razpisane bodo te dni službe pri
Mestnem stavbenem uradu v
Mariboru, in sicer mesto inženirja-ar-
hitekta, mesto geometra in mesto risar-
ja. Opozorjamo prizadete na razpis.

m Tiskarski škrat si je včeraj zopet
»pošteno« izposodil naš list. Tako je med
brzojankami izpreminil naslove, da je
bil Stjepan Radić tam, kjer nova vlada
in nova vlada tam, kjer Stjepan Radić,
zagrešil pa je tudi mnogo drugih napak
v besedilu, ki mu jih naj velikodušni čit-
atelj dobrohotno odpusti.

m Ključavničarji mizarji in ples-
karji, ki žele dela v tovarni vagonov v
Srbiji, naj se javijo takoj pisмено ali
osebno na Državno borzo dela v Mari-
boru. (Oni, ki stanujejo na ozemlju
bivše Kranjske, naj se javijo na Držav-
no borzo dela v Ljubljani). Ponoven
sprejem teh strogovnih delavcev bo pri
Državni borzi dela v Mariboru v sredo

29. julija t. l. ob 8. uri zjutraj. Za delo naj se ponudijo samo taki, ki morejo pisмено dokazati, da so že bili zaposle, mi v kakšni tovarni vagonov ali v železniški delavnici in popravilnici vagonov, ker ravnateljstvo tovarne drugih delavcev ne sprejme pod nobenim pogojem.

m Revna delavka je izgubila v petek med 16. in 17. uro dva bankovca po 1000 Din in sicer na poti od tovarne »Union« do mosta na Meljski cesti. Denar ni bil njen, temveč tovarniški in delavka izgubo hudo občuti. Denar naj pošten najditelj vrne na policijo ali pa pri Ani Kramer, Meljska cesta št. 10 (na dvorišču).

m Sokol v Studencih priredi na praznik v soboto dne 15. avgusta 1925. javni masopis, združen z veselico in raznimi zabavami v vseh prostoriščih Sokolskega doma v Studencih. Prijatelji od blizu in daleč vabljeni!

m Poljejska kronika. Aretirana je bila Ana K. radi beračenja, enako tudi P. Š. in sicer je to šestič radi beračenja. Oba sta bila izročena okr. sodišču. Od petka na soboto je bilo vloženih 11 prijav, med njimi radi nagle vožnje 2, vožnje brez luči 2, vožnje po pešpotih 1, nezgode pri delu 1 in dr.

m Sejsko poročilo z dne 14. julija. Prišlo se je: 25 konjev, 6 bikov, 337 volov, 528 krav in 24 telet. Skupaj 920 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 14. julija 1925 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 8.50—9.50 Din, poldebili voli 7.25—8.25 Din, plemenski voli 6.50—7 Din, bikji za klanje 6.50—7 Din, glavne krave debele 6—7.50 Din, plemenske krave 5—7 Din, krave za klobesarie 2.50—4.50 Din, molzne krave 5—7 Din, breje krave 5—7 Din, mlada živina 6.50—9 Din, teleta 10—12 Din. Prodalo se je 359 komadov od teh, 127 za izvoz. Mesne cene: Volovsko meso I. in II. vrste 12—20 Din, Telečje meso I. vrste 20—22.50 Din, II. vrste 15—17.50 Din. Svinjsko meso sveže 15—30 Din.

m Grajski kino. Do nedelje 19. julija se predvaja kolosalna burka v petih činah »Dokt. Jack« z nedosegljivim komikom Harold Lloyd v glavni vlogi. Poleg tega se prikazuje v filmu »Čudo moderne tehnike« v 1 činu, ki kaže fenomenalni napredek avtomobilne tehnike.

m Kavarna Evropa. Prvorazredna ženska glasba iz Beograda igra vsak večer do 2. ure. Solo in zborna petje. 1514

m V novi restavraciji »Union« se vrši jutri v nedeljo veliki koncert polnoštevne godbe Drava. 1509

m Kavarna Mestni park. Dnevno svira znano priljubljeno Trio Flak-Flak-Flak od 17.—19. in od 21.—2. ure zjutraj. Pivo iz sodčka, sladoled. 1507

m Klub-bar: Prolongira Lenard, Fordor in Sinkovsky s popolnoma novim programom. 1485

V zelenkastem siju.

Pred Röntgenovim aparatom.

Povabil nas je g. docent dr. Matko, da si ogledamo njegov veliki Röntgenov aparat, ki je bil montiran šele pred nekaj dnevi. Röntgen, röntgenologija! Kolikokrat zapiše novinar to besedo, ne da bi imel čim kaj več ko nekaj blehli pojmov iz fizike in iz popularne literature o zdravljenju z zagonetnimi žarki,

ki jih je bil odkril lani umrli nemški učenjak Röntgen.

V veliki ordinacijski sobi, čije zadnja stena je tesno natrpana s knjigami, stoji spredaj široka omara. Par korakov dalje je poseben aparat, na katerem opazimo majhno, lično omario. Za tem aparatom je fino izdelana, a težka stena, ki se premika s tako lahkoto, da jo lahko zdravnik poljubno regulira z dotikom prsta. Ob strani stoji mizica, na kateri so električne ure, ki natančno merijo višino in napetost toka. Ob steni privleki omari vidimo razne priprave, ki regulirajo električni tok, ga odpirajo in zapirajo. Po stropu sobe so napeljene dobro izolirane žice, ki vodijo tok cirkularno, da se na ta način pojača. Kmalu nam postane vse jasnejše.

V oni-le veliki omari je električni dynamo, ki proizvaja lasten električni tok. S ceste je napeljan tok falske elektrarne. Če bi se bila oba toka, ki tečeta v našo smer, križala, bi bila v hipu uničena vsa naprava, milijonska vrednost bi šla v izgubo. Zato je treba s posebno pripravo skrbno regulirati toka in ju usmeriti istosmerno. Tako dobi helyopan na razpolago ogromno električno silo 180.000 voltov, ki omogoča jasen sij tistih zagonetnih žarkov, kateri gredo skozi človeško telo in razodevajo zdravniškemu očesu njegovo notranjost. Vsa skrivnost tiči v že omenjeni omari: na aparatu s steno. G. docent odpre omario; v nji se nahaja cev s katodo in anodo. V cevi, ki je napravljena iz svinčene stekla, ni zraku; to je popoln vacuum, v katerem obstoje zgolj elektroni. Skozi te elektrone gre silen električen tok in jih razcepi, ionizira. Odbijanje pozitivne in negativne elektricitete na katodi in anodi vrši to čudovito delo. Nova energija, ki nastaja v trenutku, ko se ionizirani elektroni odbijajo ob steklo, ima divno lastnost: plošča iz svimenega stekla zasije in predmet, ki stoji pred njo, postane v tem siju prozoren.

Kmalu preidemo iz teorije v prakso. Zavrti se dynamo; ropot aparatov napolni sobo. Okna so zaprta in v črni temi se jedva svetlikajo zelene, kresnave podobne lučke na mizici, kjer so števci za električne energije. G. docent združi helyopan z električnim tokom, rdeče »solnce« zažari v temni kazalec na njem pokane napetost. Plošča pred nami zasije v lahni, rekel bi, mlačni luči zelenkaste boje kot zarja nad skritimi vodami. Naš tovariški stopi pred razsvetljeni steno, g. docent regulira in mi mu žremo v notranjost. Vidimo mu pljuča, vidimo srce, kako utripajo. — vidimo to, česar poprej človek ni videl v človeku, razen če je z nevarno operacijo odprl njegovo telo. Šele Röntgenova iznajdba je omogočila presvetlavo človekove notranjosti. Šele posihodob ima človek čarobno Aladinovo svetiljko iz sveta bajk, s katero vidi »skozi človeka«.

Nam se to ne zdi čudežno; a našim prednikom bi se zdelo nemogoče. Zato se nas ob pogledu na divno zmago človeškega uma nad tajnimi prirodnimi silami loteva neka posebna radost. Kaj vse še boš iznašel, veliki človeški um, človeštvu v prid in — pogumno!

G. docent nam pripoveduje, da je te dni odkril v pljučih nekega otroka 2 cm dolge vijak, ki ga je otrok smele pogoltnil. Kmalu nato je jel belehati in boleha še danes. Nihče ni vedel, kaj mu je. Vodili so ga od zdravnika do zdravnika. Kdo je mislil na vijak in kdo je slu-

til, da je zašel ta kosček železa v — pljuča. Le Röntgenovi žarki so razkrili tajno te bolezn.

In tako naprej. Zanimivo je bilo v tej temni sobi z blede zelenim sijem, v ozračju, ki se je vedno bolj napolnjevalo z ozonom in razkrajajočimi se kislinami. Velika iznajdba je to, iznajdba, ki ne omogoča samo presvetlavo in slikanje človekove notranjosti, ampak tudi leži težke rane, leči eno najtežjih bolezni: raka. Zato je vsak tak aparat pridobitev. Ne samo za njegovega lastnika, mpak tudi za obče zdravstvo v tem kraju. Vsak tak aparat je hkrati obča lastnina. Zato smo se čudili, ko smo izvedeli, da je carina navrgla nanj 50.000 K., dasi imamo aparatov tega tipa tako malo v naši državi, da bi bilo treba le pozdraviti, če zdravnik žrtvuje zanj celo premoženje, da si ga nabavi.

Zahvalili smo se g. docentu za kratak, a prepotreben osnovni podatek o tej važni napravi in smo se poslovili. B.

Novi vozni red.

Po novem od 5. tan. veljavnem voznem redi prihajajo in odhajajo vlaki v Maribor in iz Maribora

A. Brzovlaki.

Prihod iz Dunaja-Gradca 1.11, 2.45, 13.25, iz Trsta-Ljubljane 3.27, 14.49, iz Beograda-Zagreba 0.09, 14.34.

Odhod v Graz-Dunaj 0.40, 4, 15.35, v Ljubljano-Trst 1.40, 13.54, » Zagreb-Beograd 3.20, 4.10.

B. Osební vlaki.

Prihod iz Dunaja-Gradca 8.11, 12.42, 18.33, iz Trsta-Ljubljane 3.12, 11.43, 16.19, 21.50,

iz Beograda-Zagreba 3.12, 11.43, 16.19, 21.50, iz Vel. Kaniža-Kotoribe 10.02, 23.55,

» Kotoribe 18, » Murske Subote 23.22, » Ptuj 14.24,

» Kotoribe-Pragerskega 6.34, 10.02, 18, 23.55,

» Pragerskega 6.34, 7.34, 9.32, 10.02, 11.43, 14.24, 16.19, 18, 19.02, 21.50, 23.22, 23.55,

iz Slov. Bistrice 7.34, 9.32, 11.43, 16.19, » Zidanega mosta 9.32,

» Poljane 3.12, 7.34, 11.43, 16.59, 21.50, » St. Ilja 7.20, 15.10, 19.35,

» Fale 18.55, » Prevalja 7.45, 12.54, 20.45,

» Radgona-Ljutomer 15.10, 19.35, 18.33,

» Čakovca 6.34,

Odhod vlakov iz Maribora

v Graz-Dunaj 4.55, 13.15, 20.10, » Ljubljano-Trst 5.25, 9.44, 17.05, 18, 23,

» Zagreb-Beograd 5.25, 9.44, 17.05, » Kotoribo-Kaniža 3.35, 15.27,

» Kotoribo 8.27, » Mursko Suboto 5,

» Čakovce 20.50, » Ptuj 11.23,

» Zidani most 23, » Sloven. Bistrice 5.25, 9.44, 13.18, 17.05,

» Poljane 5.25, 9.44, 13.18, 17.05, 23, » Pragersko 3.35, 5, 8.27, 11.23, 15.27, 20.50,

» Ljutomer-Radgona 4.55, 6, 13.15, » Fale 17.10,

» Prevalje 5.50, 13.42, 18.12, » St. Ilj 6, 13.50, 18.20,

» Pragersko Kotoribo 3.35, 8.27, 15.27, 20.50.

Iz demokratijske stranke.

Uradne ure Oblastnega tajništva Samostoj. demokratijske stranke v Mariboru, Cankarjeva ulica 1, so do nadaljnjega od 8. do 15. ure.

Nova krajevna organizacija SDS se je ustanovila v nedeljo 12. tm. v Bratovcih, srez Dol. Lendava. Predsednikom je izvoljen posestnik Matija Olen. Bratovci so bili dozdaj izključno klerikalna trdnjava in je razveseljivo, da se je tudi tam začelo napredno gibanje. V do glednem času obišče kraj tudi poslanec dr. Pivko.

Na srezki konferenci SDS v Ljubnem dne 12. tm. se je končno konstituiral srezki odbor SDS ter si izvolil za predsednika g. Petra Tlakerja, posestnika v Rečici ob Savinji, za tajnika g. Branka Zemljica, Solskega upravitelja istotam, za podpredsednika g. Franca. Papeža, posestnika v Ljubnem in za blagajnika g. Franca Kocbeka, upokojenega nadučitelja v Gornjemgradu. Obširna razprava se je vršila o razmejitvenju planinskih pašnikov za pašniške zadruge v smislu odloka agrarne direktije, odnosno okrožnega agrarnega urada. Navzoči zastopniki pašniških zadrug so prišli z upravičenimi pritožbami glede postopanja pri razmejitvi, h kateri se dozdaj niso pritegnili zastopniki zadrug, dočim je stalno namestu zastopnik velposestva, odnosno škofa. To vzbuja nezaupanje v ljudstvu in vsled tega je bil na seji tudi storjen sklep, da se zaprosi g. velikega župana in druga merodajna mesta, da se pritegnejo k merjenju tudi zastopniki pašniških zadrug in zlasti tudi strokovnjaki glede planinskih pašnikov. Dalje je bil storjen sklep, da se izvrši intervencija v prilog čimprejšnji izgradnji telefonske zveze iz Rečice ob Paki preko Mozirja v Ljubno in se naprej. Razpravljalo se je tudi o raznih drugih važnih gospodarskih zadevah.

Na sestanku krajevne organizacije SDS pri Sv. Barbari v Slov. gor. dne 5. tm. je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se je vzelo poročilo o oblastnem obnem zboru stranke z zadovoljstvom na znanje, se je izreklo neomajeno zaupanje in iskrena zahvala poslanca dr. Pivku za njegovo delo v korist naroda in se je izrazilo upanje, da bo svoje delo tudi v prihodnje ravno tako vstrajno nadaljeval ter da bo podpiral težnje prebivalcev juvzhodnega dela Sloven-skih gor v zadevi dravskega mostu pri Sp. Dupleku, kakor sta se trudila on in minister dr. Žerjav za male kmetje v Savinjski dolini. Zborovalci so končno izrekli upanje, da jih bo g. poslanec v parlamentarnih počitnicah obiskal ter so ga naprosili, da izroči pozdrave tudi ministru g. dr. Žerjavu in strankinemu šefu g. Svetozarju Pribečeviću.

Dysiform

u slučaju zaraze neophodno potreban

Sport.

: I. SSK Maribor: TSK Merkur. V nedeljo 19. tm. se srečata imenovana kluba v prijateljski tekmi. SK Merkur, ki je s svojim naglim napredovanjem

— pritlikavci.

Muzeju je priključena knjižnica. Sam se stekajo vsi dragoceni izvodi iz svetovne literature, sem se pošiljajo vsi dolžnostni izvodi iz širne Češke, Knjižnica, časopisi, spomenice, revije. Knjižnica ima lastne študijske prostore, ki so čistočemu občinstvu brezplačno na razpolago. Posebno za to nastavljeno uradno preiskrbi posestniku vsako po katalogu izbrano knjigo. Tu si izriše u-metnik iz starih evanđeljev ornamente, ki jih zopet porablja, tam si izpisuje u-čenjak podatke iz raznih knjig za novo znanstveno delo, zopet v kotu se je študent zabil v knjigo, predrago, da si jo kupi, a prepotrebno za njegov nadaljnji študij. S komolci oprt si grebe ner-voznio po kodrih, knjiga je obsežna in težka. Knjižnica vrši ogromno kulturno in vzgojno delo. — Jugoslovanski oddel-ek je prilično dobro zastopan ter hrani redki izvod Vuk Karadžićevega prvega Svetega pisma. S spoštljivostjo ga od-piramo, ko roma od rok do rok ter ga bibliotekarka zaklene v knjigo zaklad-nice, ki hranijo na stotine izvodov. Ni nevarnosti da bi jih kdaj zmanjkalo; ne knjig, ne čitateljev. Posebno slednji ne! Sploh se opazja, da Čehi zelo mnogo čitajo, po restoranih in gostilnah, v par-kih in v tramwayu vse čita, čita, želno vsakava duha, ki so ga položili na bele liste in med kožnate alt na skromnejše broširane platnice duševni velikani od klasikov do danes.

Spomini s pota.

Praha, koncem junija 1925.

III. Na razstavi češke knjige.

Naš poset velja razstavi češke knji-ge, ki je v prostorih muzejske palače na Vavčevskem trgu. Izložba bi že morala biti odposlana davno v Pariz na umetnostno razstavo, pa je bila podaljšana v srho, da si Jugoslovenci ogledamo re-prezentativna dela češke grafične stroke.

Češki knjigi se pozna takoj, da se polagoma otresa tujih, predvsem nem-skih vplivov, da postaja razen po duhu češka tudi po črkah in okraškah; po zu-manjem licu odraz češke duše. Stremi po izvirnosti in izpopolnitvi. Pri tej osamo-svojitvi so pridno na delu češki umet-niki in grafiki doma in v tujini. Ome-nim naj prof. Vojtěcha Preissiga v Bo-stomu, češkega rojaka, ki pa je v stalnih stikih z domovino. Znani so njegovi ex-ilibristi, vinjete, znano njegovo, Preissi-govo, pismo, oantek za izvirni pristno-češki rez žlik. V ostalem se češke tisko-vine razlikujejo od sodobnih nemških po enostavnosti sloga in kompozicije, lahkega ornamenta linije, enakomerne in smiselne razdelitve prostora, skratkar: naslanja se na lepi in estetični angleški slog. In z Angleži vežejo Čehi vezi, v London se prireajo iz Češke strokovne ekakurije, z Angleži si izmenjavajo svoje strokovno časopisje in revije.

Razstava sama nudi paster predel

dela na polju češke knjige in tiskovin, vendar ni preobložena. Nudi mnogo in vsakemu nekaj. Dela je za tokrat izložilo, troje grafičnih vodilnih podjetij v Pragi: »Graf. Unie«, del. tiskarna »Gra-fia« in Průmyslová, slednja vzor-zavod, katere vsaka izdana, tudi najmanjša ti-skovina je umetnina zase. Umestno je omeniti, da izdaje praška »Typografia« dela priznanih pisateljev v posebnih bibliofilijskih izdajah in v omejeni na-kladi, katere si mora obvezno nabaviti vsak član tega društva po ne baž nizki ceni, ki dosega tudi 150 Kč. Nekaj teh knjig pa se razproda med ljubitelje le-pe knjige. S tem doseže dvojno: prvo navaja svoje članstvo k čitanju, k večji naobrazbi in izpopolnitvi, za drugo pa goji v ostalem knjige knjižničema in zbirajočemu občinstvu smisel za lepo knjigo, lepo ne samo po duhu, nego tudi po zunanji opremi. Ali bi bilo to mogoče tudi pri nas, kjer vsaka tiskarna knjiga izide komaj v bibliofilijski izdaji?

Iz knjig so razvrščeni posamezni po-srečeni tisk. Omenjam posebej v veli-kem formatu izdanje poezije K. H. Ma-cha: Maj. Remek-delo z izvirnimi celo-stranskimi lesorezi — Karla Svobinske-ga, češkega grafičara. Sploh je lesorez zavzel vso grafično umetnost, ni je skoro knjige, ki ne bi bila okrašena s slikami po edlilih lesorezov. (Grafični umetn. zavod Dra Gregora nas je obdaril za slovo z lesorezovo sliko: Pogled na Hradčane in Karlov most. Napis s po-

klonitvijo in slika nas bo še dolgo so-minjala lepši dni med češkimi drugij). — Dalje zbujajo pozornost knjige: Odi-seja, Heptameron; Romain Rolland; Ma-hatma Ghandi; Zeyer: Tri legende o kru-cifiksu; Božena Němcová: Babička. — Razstavljena je tudi vrsta priložnostnih tiskovin v brezhbitni izdelavi, ki so v čast zavodom, izpod kojih strojev in veščih rok so izšle. To je utis, ki ga od-neša potnik, ko se okorno kreta med stekli in šipami in občuduje dela, s ka-terimi se bodo Čehi častno postavili ob stran zapadnih narodov na razstavi de-korativne umetnosti v Parizu.

Dolgo smo se mudili pri češki knjigi, ostali čas za ogled muzeja samega je odmerjen sila skopo. V veži, kjer zro na nas bronasti kipi slavnih Čehov, nas po-zdravi uradnica muzeja, Srbininja po ro-du. Poveda nas v prostore, napolnjene s čudesi nemornega ustvarjalčevega in tajinstvenega snovanja narave. Zname-nite so zlasti izkopnine iz pradobe: or-juško zobovje in skeleti mamutov in raznih savrijcev. Češka dežela je bogato najdišče teh redkosti in kdo ve, koliko jih še hrani pod svojo skorjo še globlje sedanjih najdišč v dolini Šurke, Vysoča-nih, Rostoku, Kralupu? Žal je čas tekel prehitro; sicer bi bili dnevi in tedni pre-kratki za poset in razgovor z davno do-bo, s floro in favno, za poglobitev v taj-ne zemlje pred desetisočletji, zemlje ki je rodila velikane in jih v ljubosum-ju zopet pokopala in skrila pred nami

vzbudil pozornost vse sportne javnosti je z zadnjimi rezultati proti Rapidu (5:4) in proti Slovanu (5:0) dokazal, da ima v svojih vrstah zelo dober material, ki ne zaostaja za našimi prvorazrednimi moštvili. SK Maribor, ki si je svoj sloves z zmago nad Rapidom po pravil, je momentano v prav dobri formi. Nedeljska tekma je za našega pomikalnega finalista zadnja preizkušnja za težke tekme, ki jih bo absolviral tekmo prihodnjega meseca. Živahnost, borbenost in dobra kombinacijska igra obeh moštev nam jamčijo, da bo tekma v vsakem oziru zanimiva. — Tese prične ob navadi uri na igrišču Maribora.

I. SSK Maribor. Seja odbora nogometnega odseka se vrši v torek 21. t. m. ob 19. uri v klubovi garderobi. Udeležba je za vse gg. odbornike in kapetane vseh moštev strogo obvezna. — Načelnik.

I. SSK Maribor. Glasom sklepa o. a. u. v. z dne 16. t. m. se vrše oblikalni nogometni trainingi po sledečem vrstnem redu: torek: I. moštvo in rezerva; četrtek: oba naraščaja, petek: moštvo 1920. Obligatni lahkoatletski trainingi se vršijo torek: oba naraščaja, četrtek: I. moštvo in rezerva. Moštvo 1920 se priključi trainingom naraščaja. Lahkoatletski, ki niso nogometaši, imajo training v torek in četrtek. Začetek vseh trainingov je določen na 18. uro. — Načelnik.

Športna razstava na letošnjem veselju. Pripravljalni odbor za prirediteljstvo športne razstave, katerega člani so naše najodličnejše športne osebnosti, je pričel s potrebnimi pripravami. Razstavo se namerava kompletirati poleg razstavnih predmetov posameznih klubov z vsakovrstnimi športnimi potrebščinami in turk. Ker je za to odkazanega prostora le malo, se poziva vse športne tvrdke, da nemudoma stopijo v stik s sejmsko upravo, katere je na razpolago z detaljnimi informacijami. Koristi, kaj nudi športna razstava sodelujočim tvrdkam, ni potreba posebej povdarjati.

Sokolstvo.

ObR. Zamojski, starosta Poljske sokolove, o jugoslovanskem Sokolstvu. Viševodanskim medletnim tekmam in sokolskim svečanostim v Beogradu je prisostvoval tudi starosta Poljske sokolove br. Zamojski. V nekem intervjuju za beograjske časnike je dal neke izjave, katere bi naj poznali vsi naši Sokoli. Rekel je med drugim: «Sedaj sem drugič v vaši kraljevini. Bil sem na sokolskem zletu v Zagrebu kot predstavnik poljskega Sokolstva in ob tej priliki sem napravil tudi kratek izlet v Beograd. To je bilo samo mimogrede; ker

nisem imel mnogo časa, nisem mogel natančneje spoznati Beograda. Ali kljub temu morem ugotoviti — in to bo opazil vsak tujec — da je v tem kratkem času dosežen velik napredek. To se opazi na vsakem koraku. Ravno te dni imamo zlet poljskih Sokolov in veliko nacionalno svečanost v Poznanju, 900letnico smrti našega prvega kralja in osnivanja poljske države Boleslava Hrabrega. Ali raje sem šel v Beograd nego v Poznanje. Na zletu v Zagrebu 18. avgusta preteklega leta je stonjen začetek organizacije vseslovanskega Sokolstva. Sklenili smo tedaj, da se osnuje udruženje vseh slovanskih Sokolov in bil je izvoljen odbor, v katerem ima vsak narod po 2 člana; od strani vašega naroda sta v odboru br. Paunković in Gangl, od Čehov br. dr. Schener in Štěpánek, od rušev br. dr. Seleiner in Štěpánek, od ruski, od Poljakov jaz in Ščepanski. Jaz sem bil izbran za predsednika tega odbora. Stvari so napredovale toliko, da je osnivanje te organizacije že gotova stvar. 15. avgusta, na praznik poljskega vojaka, se bo vršil v Varšavi sestanek predstaviteljev vseh slovanskih sokol. organizacij in ob tej priliki se bo položil temelj tej zvezi. 15. avgusta je na Poljskem takozvani praznik poljskega vojaka, posvečen agitaciji za poljsko vojsko in spominu na padle junake.» — (Po Riječi.)

Tuji kapital in slovanske dežele.

Varšava, 14. julija.

Dopisnik Cepsa je izvedel iz merodajnih varšavskih krogov, da je imela ekscurzija angleških poslancev najboljši uspeh za Poljsko in Poljake. V zadnjih treh tednih je izšlo v raznih listih in revijah 120 večjih člankov o gospodarskih razmerah na Poljskem. Ti članki so izzvali v Angliji toliko zanimanja za gospodarske zveze s Poljsko, da bo že v prvi polovici avgusta prispela na Poljsko posebna deputacija s konkretnimi predlogi o gospodarskem sodelovanju Angležev in Poljakov.

Angleški kapital se posebno zanima za elektrifikacijo Poljske in je voljan investirati v ta namen večje vsote. Radi tega pričakujejo v Varšavi prihod podpredsednika ene največjih londonskih bank.

Angleški finančni krogi pripravljajo za Poljsko veliko posojilo v znesku 25 milijonov liber. Treba je le, da prevzame londonska vlada garancije. Posojilo bo uporabila poljska vlada za zboljšanje in reorganizacijo domačega poljedelstva.

Vendar pa so poljski gospodarski krogi glede tega posojila prilično rezervirani, ker stavijo Angleži težke pogoje.

Vsekakor je zblizanje med Poljsko in angleškim kapitalom za gospodarsko konsolidacijo poljske republike velikega pomena. Poljska se nahaja pravkar v težkem gospodarskem boju z Nemčijo in nje industrija tiči v dolgotrajni in mučni krizi, ki škoduje vsemu gospodarskemu življenju. Ker Poljska nima dovolj domačega kapitala, je nujno navezana na tuj kapital, ki pa se ji je doslej izogibal ker se mu investicije niso zdele dovolj varne. Poljaki se dobro zavedajo, kolikšne važnosti je zanje, če izpodrinejo vpliv nemškega kapitala in s tujim kapitalom povzdignejo gospodarski položaj svoje domovine. Nihče pa ne pozablja, da ima prodiranje tujega kapitala tudi vrlo senčne strani, ker gospodarska zavisnost ni veliko slabša od politične.

V položaju Poljske in naše države je nekoliko analogije; tudi pri nas se čuti pomanjkanje kapitala, ki otežkoča ves naš gospodarski razmah. Ker domačega kapitala ni, bo treba nujno iskati tuj kapital. Ker pa se tuj kapital maseli samo v sigurnih in konsolidiranih razmerah, so politični dogodki tudi v tem pravcu jako važni.

Gotovo je, da bomo morali vzeti nase breme tujega kapitala — z dobrimi in senčnimi stranmi — če bomo hoteli odpreti bogate zaklade naše zemlje, dvigniti nivo naših mest, izkoristiti ogromne energije naših rek, urediti prometne vezi ter razviti industrijo, poljedelstvo in pomorstvo.

Začetki so bili že storjeni, v splošnem pa še čaka naše privredne kroge težka naloga, da pritegnejo tuj kapital toliko v razvoj našega gospodarstva, da ne bodo ogroženi naši narodni in državni interesi.

Primer Poljske in Češkoslovaške nam kaže, da morajo slovanske države v svoji borbi za dostojno ekonomsko mesto v evropskem gospodarstvu nujno iskati po moči tujega kapitala. Bolj ko se konsolidiramo, bolj je to vprašanje pereče. Zato moramo tudi Jugoslovani razmišljati, kako bomo izrabili tuj kapital, ne da bi le-ta izrabljaj mas v našo škodo.

Uspehi našega umetnika v Parizu.

V zagrebškem «Obzoru» je objavil njegov pariški dopisnik simpatično poročilo o uspehih našega rojaka, nadarjenega slikarja Ante Trstenjaka. Gosp. Trstenjak, rodом iz Ljutomera, je pri-

redil kratko pred odhodom v Pariz razstavo svojih del v kazinski dvorani v Mariboru. Tu smo spoznali njegove lepe akvarele, med katerimi so zavzemali dostojno mesto motivi iz Ljutomerskih goric. Bivanje v Franciji je njegov slikarski talent silno obogatilo. Priredil je samostojno razstavo v Rue de la Seine, ki jo je opazila tudi francoska kritika, kar je za tujca velik uspeh. Revija «L'Amé Gauloise» z dne 22. junija in zadnja številka «Revue Moderne» sta prinesli o tej razstavi simpatična poročila iz peresa znanih umetnostnih kritikov. «Obzor» piše med drugim:

Prvo njegovo umetnostno potovanje ga je zaneslo v romantično Bretagno. Na obalah atlantskega oceana je iskal sužetov in avantur, pitoreskni aspektov, odrazov oblakov v mirnih vodah ter starih hiš in ulic kakor v Morlaixu, srecu Bretagne.

S tega dvomesečnega potovanja je bil prinesel celo serijo akvarelov, ki sem jih občudoval na razstavi v ulici de la Seine... Akvareli Ante Trstenjaka se odlikujejo po močnih barvah, reliefu in blesku ter dokazujejo, da ima naš avtor sigurnen talent in dragocene lastnosti. Zdi se, da je Ante Trstenjak posebno nadarjen za akvarele...

Nato pisec podrobneje opisuje razstavo in podčrtuje Trstenjakove umetnostne manire, nazadnje pa sklepa:

«To je tedaj razstava mladega umetnika Slovenca, ki mu je treba priznati moč. Njegovo prizadevanje zasluži, da mu damo vzpodbudo in nagrado. Sicer pa je lepo uspel s svojo razstavo v Mariboru leta 1923. in v Pragi leta 1923, kjer je dovršil študije in kjer so mu dali učitelji častno priznanje.»

Pohvaliti moramo njegovo marljivost in smelo težnjo, da razstavi prav v Parizu, kjer so kritiki strogi, ukus fin in kjer ostane marsikateri mladec neopazen. Treba je pristaviti tudi to, da je njegovo delo resno in težko, čeprav ni strogo. Je iskren umetnik, ki gre lahko z mirno dušo bodočnosti nasproti, samo če bo znal razviti svoj slikarski temperament in čut ter ga ohraniti v mejah resnice.»

Tako «Obzorov» dopisnik, Z zadostnim beležimo uspehe našega mladega umetnika, spominjajoč se, koliko težko so mu delali nekateri malenkostni tovariši, ko je pred leti razstavil v Mariboru. Odvrčali so ga od razstave, češ, naj še ne razstavlja, ker so zdaj drugi vrsti. Njegov nastop v Parizu je sijajno ovrgel malomeščanske spletke proti mlademu umetniku, ki stremi kvišku.

Zanimiva ugotovitev: Dognano je na podlagi znanstvenih izjav in neštetihih praktičnih poizkusov, da zavzema higijenični, t. j. preprečujoči, desinficirajoči in zdravilni učinek zobne vode. Odol vedno večji in globlji obseg ne samo na zobe, usta, brezgavke, grlo itd., ampak indirektno tudi na celoten organizem.

Sv. Pankracij na Radlju.

Bilo je zgodaj v pomladnem jutru, ko sva trčila s prijateljem na mariborskem kolodvoru. Ostro me je pogledal, kakor bi hotel reči: zaletel pohorski! pa je takoj ublažil besedo, rekoč: «Kam hitiš zopet? Na Pohorje seveda. Še umri boš tam, ali pa se oženiš, kar bo eno in isto za te. Ostanj vendar enkrat to stran Drave in skoči na naš lepi Kozjak. Po hiti na Ostri vrh k Sv. Duhu — prosit za zdravo pamet seveda.» Ta besedica «seveda» me je malce pogrela. Odvrnil sem mu, da sem že bil parkrat pri Sv. Duhu, naj le še on gre tja, da pa tokrat res mislim pohiteti na Kozjak, in sicer na eno najlepših razgledišč tega pogorja: k Sv. Pankraciju na Radlju (ali Pongracu nad Remšnikom).

Hitro se domenimo, da se odpeljemo s koroškim vlakom do postaje Brezno-Ribnica, ki je najbližje izhodišče za Remšnik in Sv. Pankracij. Bila je mala družba štirih oseb. «Brez žensk in otrok seveda», je pripomnil prijatelj. Do Limbuša smo si že bili na jasnem, kako in kod bomo hodili. Do Bistrice sem družbi prebral podakte iz šematizma lavantinske škofije, da je bila cerkev sv. Pankracija popravljena in na novo posvečena 1910. da leži 900 m nad morjem ali 600 m nad Dravo, da je 26 m dolga, 10 m široka, 8 m viš-

ka, da je podružnica župnije sv. Jurja na Remšniku in da je tam 12. maja vsakoletni veliki shod naših in avstrijskih domačinov. Do postaje v Rušah sem opozoril družbo na lep razgled, kakor ga opisuje bivši remšniški župnik Jurij Žmavc v nemško tiskani propagandni brošuri, ki je izšla pred vojno v Mariboru. Tam so našli vsi vrhovi in dolinice, vsi gradovi, cerkvice in vasice, kar jih je videti s te lepe točke Kozjakove. «V lepem vremenu seveda», je pristavil modro moj prijatelj.

Pogovor je zastal in tako smo nehote lahko slišali razgovor sopotnikov na sosednjih klopetih. Pri oknu sta si dva pripovedovala najnovejše prometne «šlagerje» in se vsakokrat od srca smejala. Prvi je rekel: «Ali veš, kateri vlaki vozijo iz Maribora najhitreje? To so vlaki, ki gredo na Ptuj, ker se vsakokrat pri Pragerskem tako zaletijo, da morajo nazaj zavoziti, če hočejo sploh priti na postajo Pragersko.» Drugi pa je dodal: «Zakaj pa vozijo prileški vlaki iz Ormoža na Ljutomer tako silovito počasi? Zato, ker tam vozijo lokomotive ritenski.» Ta prometna duhovitost je zgrabila tudi sopotnike in vsakdo je hotel kaj boljšega povedati. Tako je ves vagon oživel in s tobačnim dimom so valovale od klopi do klopi šegave domisljice in dvomnice in porajale smeh v raznih nian-

sah glasov in zgibov na obrazu in udih. In mislil sem si, da je smeh res pol življenja in da bi bil greh, opuščati smeh v teh dragih dneh, ko nas vsakdo skuša odreti na meh. Te misli pa je slišal prijatelj in me takoj ošvrknil s pripombo: «Med pesnike rineš, pa še nisi zrel seveda. Še večkrat boš moral iti k Sv. Duhu.»

V takih pogovorih so kraji neopaženo izginjali za nami. Na postaji Brezno-Ribnica bi bili skoraj pozabili izstopiti. Tako smo prišli iz dimasto-tople poezije smeha v megleno-hladno prozo dravske sapice. Ta proza se je na dravskem mostu še poslabšala, ko smo imeli preprič z ondotnim mostarjem. Tak priporočil je, da se ne odpravljamo na tem mostu med Breznom in postajo in pa na onem med Vuhredom in Marenbergom. Prišli smo namreč čez most, ko nas ustavi mostar in zahteva mostnino po 50 par za osebo. Ko plačam in slučajno pogledam na desko s cenami, vidiš, da velja prehodnina samo 25 par. Ko pa opozorim moža (ali nadomestjučega otroka) na pomoto, se odreže, da velja 50 par za tje in nazaj. Tako ravnanje je pač grda špekulacija in izžemanje nedomačinov in zasluži polno grajo. Turistu pač ni napisano na čelu, da pojde čez isti most tudi nazaj! Pristojni predstojniki naj take mostarje temeljito pouče o nepravilnosti takega ravnanja.

Po končani besedni praksi, izzvani po mostniški praksi, smo zavili na levo po glavni cesti do vasi Brezno in od tod na desno v dolino Brezniškega potoka po zaznamovani vojni poti polagoma navzgor. Dolinica je slična vsem dolinam, ki prinašajo s Kozjaka vodice, pesek in žaganje v Dravo. Bregovi so precej strmi, ob potoku je vsakih 10 minut kaka žaga, na pol podrti, ali še skromno idoča, v vodici pa lepe postrvice, na katere pri tolmunih potrpežljivo čaka nedeljski mariborski ribič. Čez uro in pol hoda pridemo do lepe kmetije in gostilne pri Kolečniku, kjer naznanita naš prihod dva huda psa. Ker nismo imeli namena tu počivati, sta nas psa pri odhodu zopet pošteno oblajala. Gotovo sta bolj obzirna do onih, ki se tamkaj ustavijo.

Markacija kaže po vojni poti dalje in naravnost k Sv. Pankraciju. Domačini in planinci pa raje krenejo pri Kolečniku na levo za plotom po precej strmi stezi, ki jih v četrturi ali 20 minutah dvigne na vrh klanca ali hrbita na Golenu, kjer je par hiš, ki že spadajo v vas Remšnik. Od tod gre pot po lepo obdelani odprti planoti k cerkvi sv. Jurja na Remšniku (686 m) mimo nemške gostilne pri Grögelnu in še pet minut zunaj vasi k slovenski gostilni pri Basteljnu (sedanji posestnik Kaiser). Planota ima krasno lego s pogledom na dravsko dolino ob Marenbergu, Muti in

Kultura in umetnost.

x Potreben list. V Zagrebu je začel izhajati list »Govori i piši hrvatski, kako treba.« List za praktično učenje, popravljanje i čiščenje hrvatskog jezika. Prva številka obsega 16 strani in prinaša razne prispevke, primere iz lepe in znanstvene literature. List je za svoj namen dobro urejevan in ga priporočamo tudi našim zanimancem. Zanimivo je, da prinaša na prvem mestu poslanico hrvatskega pesnika Sundečića našemu rojaku Stanku Vrazu. Sundečić ga v tej pesmi podučuje, kako se mora pravilneje naučiti srbohrvatskega jezika. Znano je namreč, da je bil Stanko Vraz kot Slovenec prepovršen v hrvaščini in je to mnogo škodovalo njegovu sicer še danes lepi liriki.

x Ante Dukić. Iz dnevnika jednog magarca. V založbi Jugoslovenske štampe d. d. v Zagrebu je izšla moderna povest: »Z dnevnika jednog magarca«. Pisec se je v globu v »duševnost« potpežljivega osla in v promatra svet in življenje z njegovega stališča. Navsezadnje je svet tudi z oslovskega stališča prav zanimiv. Povest je tedaj po svoji obliki originalna in mestoma duhovita.

x Nova Evropa. Druga številka »Nove Evrope« (z dne 11. julija) je posvečena velikima borecema Indijcu Mahatmu Ghandi in Francozu Romain Rollandu. O obeh piše Vasa Stajić. Nato sledi še politični članek o: Naš Gladstone in naš Ghandi, dva članka v ekonomskem pregledu (opozarjamo zlasti na dr. Belinov članek o novi carinski tarifi) in beležke. »Nova Evropa« izhaja trikrat mesečno in se naroča v Zagrebu, Preradovićev trg 9.

x Našim malim. Spisal Fr. Ks. Meško. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. V elegantno vezani obliki je izšla priročna knjižica, ki jo bo mladina z veseljem sprejela in posebno rada čitala, ker obsega 25 kratkih a mičnih delc. Meško je znan našemu mlademu svetu, zato je že pisatelj priporočilo za delce samo. Zbirka obsega sledeča dela: Domovini — mladost — pomlad — otrok pod cvetočo jablano — sreča — palček in Mirko — ne bom ga pil — otrok in metuljček — luna in žabice — otroci in ujeti čmrlj itd. Še vse polno tem enakih ki jih otroci kaj radi slišijo in čitajo. Priporočamo knjižico posebno mladinskim knjižnicam in tudi posameznikom, ker je zelo prikladna za darilce mladini.

x Nova medicinska publikacija. V založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani je pravkar izšla knjiga »Pet let ginekologije in porodništva«. Iz bolnice za ženske bolezni v Ljubljani. Poroča prof. dr. Alojz Zalokar, ravnatelj bolnice. Poročilo podaja pregled ginekološkega in porodniškega dela za dobo petih let. Namenjeno je predvsem strokovnim zdravniškim krogi, katere bo zanimalo notranje strokovno delo, izvršeno v enem petletju, in katerim bo podalo na kratko sliko modernih ginekoloških in porodniških diagnostičnih in terapevtskih metod. Poročilo pa je zanimivo tudi za ono našo javnost, katero zanima zdravstveni napredek zadnjih petih let in katera se po poklicu ali nagnjenju peča z javnozdravstvenimi vprašanji. Knjiga je zlasti upoštevna vredna, ker prinaša referat o skušnjah vodilnega in v tej

vrsti edinega zavoda v Sloveniji. Po kratkem uvodu riše knjiga v posebnem poglavju postanek zavoda in njegovo notranjo uredbo. V poglavju »Ginekološki oddelek« je podan sumaričen pregled ginekoloških primerov. Posebna poglavja so odmerjena materničnemu raku, nosečnosti izven maternice in splavu. Pod naslovom »Porodniški oddelek« razpravlja poročilo v splošnem o poslovanju porodnišnice, na kateri je

bilo v petih letih nad 4000 porodov. V nadaljnjih poglavjih so podana kritična poročila o operativnih porodih, o cesarskem rezu, o eklampsiji, o predležeh placenti ter o defleksijskih legah. — V zadnjem odstavku poroča asistent dr. T. Cizelj o tesnih medicinah. — Knjiga prinaša šest slik iz bolnice, osem statističnih diagramov in večje število preglednih tabel. Bodi tople priporočena vsem našim zanimancem!

O načrtu izenačenega dednega prava.

(Iz predavanja notarja Ivana Ašiča na ženskem zborovanju dne 3. julija).

Srbijanske in prečanske žene.

To je v velikih obrisih pregled dednega prava, kakor je sedaj v posameznih delih naše države v veljavi in kako se nameravajo sedaj veljavna različna zakonita dedna prava zenačiti za vso državo. Vidimo, da pomenja projekt zenačenega dednega zakona za srbsko in črnogorsko ženo velik napredek, za prečansko ženo malo poslabšanje. Kadar mamreč prehaja zapuščina v seljskih rodbinah od starišev na otroke ali vnuke, samo tedaj dobiva ženska deca poleg moške polovice tega, kar bi ji pri enaki delitvi pripadlo, v vseh drugih slučajih je spol brez vsakega vpliva na razdelitev zapuščine umrlega.

Če hočemo pravično presoditi in oceniti projekt novega zakona, moramo poznati okolnosti, pod katerih vplivom se je novi zakon oblikoval, in smeri, ki so bile za redaktorja vedno pred očmi. Zakonodavec mora imeti pri zakonodaji vedno pred očmi, v kaki smeri se v kulturnem svetu izven države gibljejo in razvijajo odnosi javnega in zasebnopravnega značaja in kakšno je v tem oziru mišljenje lastnega naroda v državi, kakšna je takozvana narodna pravna zavest.

Za enakopravnost obeh spolov.

Mi vemo, da ves kulturni svet priznava enakopravnost moškega in ženskega spola in da žena vedno bolj dobiva dostop k vsem panogam javnega in zasebnega življenja. Danes vidimo, kako se žena udejstvuje v obrti, industriji, trgovini, v prostih poklicih odvetnikov, zdravnikov, tehnikov, inženjerjev, najdemo jo v osnovnih in srednjih šolah ter na visoki šoli, v vseh državnih in avtonomnih uradih, močno jo že čutimo kot bojovnico na parlamentarnih tleh, med vojno smo jo videli v vojaški uniformi. In ravno svetovna vojna je pokazala, da lahko žena malodane povsed zastopa in nadomešča moškega.

Mišljenje kulturnega sveta je odločno za enakopravnost žene z moškim. Kjer pa so kljub temu razlike, tam so te razlike gotovo utemeljene ali v ženski naravi sami, ali pa v težnjah povsem gospodarskega značaja.

Ljudska pravna zavest in zakonodaja.

V dednem nasledstvu igra povsed na kmetih veliko vlogo želja, ohraniti hišno ime in nedeljeno posestvo. Želja po ohranitvi hišnega imena je tem večja, čim boljši je gospodar, čim vzornejši ima urejeno svoje gospodarstvo, ki je njegov ponos. Zato vidimo, kako si vsak dober gospodar želi sina za naslednika, da ostane njegovo ime pri hiši. Ravnotako velika je želja po nede-

ljivosti posestva predvsem v goratih krajih. Ta želja je utemeljena v tem, da so tu posestva oddaljena daleč od vasi, trgov in mest ter morajo sama biti dovolj velika in nuditi gospodarju vsega, kar potrebuje za gospodarstvo, ker mu to gospodarstvo ne dopušča, da bi radi nakupovanja vsakdanjih potrebščin na oddaljenih tržiščih izgubljal preveč časa. Želja po ohranitvi hišnega imena in nedeljivosti posestva je v alpskih deželah bivše Avstrije bila tako velika, da je dobila izraza v posebnih deželnih zakonih, tako na Koroškem, Tirolskem,

Enakopravnost ženske z moškim s tem ni kršena. Ženski dedni deleži ostanejo enaki moškim, gre le za prevzemanje nedeljenih kmečkih posestev in za olajšave pri izplačevanju dediščin.

Narodna pravna zavest, ki moškemu priznava prvenstvo pred žensko, ni v bistvu nič drugega, kakor prej omenjena, tudi v alpskih deželah živa želja po ohranitvi hišnega imena in nedeljivosti kmečkega posestva. Kljub zakoniti enakopravnosti urejajo kmetje prevzemanje svojih posestev tako, da navadno sin prevzame posestvo in izplača sestrām in drugim bratom le malo odpravnino, ki komaj dosega zakoniti dolžni delež. Sestre in brati to mirno trpijo, posebno še, če je fant priden in je pričakovati, da bo dober gospodar. Saj jim ostaja upanje, da imajo na domu še vedno zaslonbo in zatočišče v slučaju nesreče. Tudi sodišče, če kot zapuščinska oblast razdeljuje kmečko zapuščino, določa za prevzemnika navadno najposobnejšega fanta, zapuščino samo pa ceni tako nizko, da ostali dedišči dobijo komaj svoj dolžni delež. To pa je samo običaj, sloneč na narodni pravni zavesti, zakon tega ne narekuje.

Ta narod. pravna zavest je tem močnejša, čim dalje gremo na jug in vzhod, pri Srbih se stopnjuje v neenakopravnost, še dalje na vzhodu pa že v brezpravnost žene.

Tudi pri Slovencih je pojmovanje različno.

Kako običaj modificira zakonsko pravo, lahko vidimo pri Slovencih, pri katerih jasno razločujemo glede enakopravnosti različna področja. V področju mariborske oblasti je enakopravnost žene z moškim še najdoslednejše izvedena. Mož in žena sta navadno skupna lastnika vsega premoženja, enakopravna v vseh ukrepih glede istega, ta enakopravnost se prenaša na hčere. V področju ljubljanske oblasti je mož edini lastnik vsega premoženja, žena ima zagotovljeno svojo dobo in kaj ji je mož zaženil, vrhu tega še kot vdovščino vzdrževanje, preskrbo in primero bivališče, do-

kler se vnovič ne poroči. Hčere pa dobivajo še dediščino, odgovarjajočo količino njihovem postavnemu dolžnemu deležu. V primorskem področju ima žena cako stališče kakor v področju ljubljanske oblasti, hčere pa se za morajo zadovoljiti z malenkostno dobo in bala kot dedno odpravnino, ki nikakor ne odgovarja postavnemu dolžnemu deležu.

Položaj srbskega ženstva se približuje našemu.

Kakor so pravni odnosi sedaj še v Srbiji, tako so bil nekoč tudi pri nas in po vsem zapadu, ko so bile te dežele še bolj agrarne dežele. Ko pa je z industrializacijo prišla tudi večja zaposlenost in odgovornost žene, je z večjo odgovornostjo rasla tudi vedno večja zahteva žene po večjih pravicah in enakopravnosti z moškim. Naša država je še v večji meri agrarna dežela, kmečko prebivalstvo je še v pretežni večini posebno v Srbiji. Ali tudi tu napreduje industrializacija, ž njo raste zaposlenost in odgovornost žene ter njena zahteva po enakih pravicah z moškim. K temu še pride okolnost, da je veliko število srbskih žen za svetovne vojne moralo pred okupacijskimi četami bežati v inozemstvo, na zapad in se je tu nasrkalo idej zapadnega feminizma. Nemo-goče je, da bi zakonodavec šel preko zahtev tega feminističnega gibanja, še manj pa je mogoče, da bi prečanskim ženam vzjel že pridobljene pravice, ker bi to izzvalo protest kulturnega sveta. Za izenačenje v duhu enakopravnosti.

To sta dve glavni činjenici, ki sta za vsakega zakonodavca merodajni: na eni strani mišljenje kulturnega sveta, na drugi strani domača narodna pravna zavest.

Omeniti pa treba še nekaj. Velik del srbskega naroda živi v zadrugah in družinjah, ki se bodo uredili s posebnim zakonom. Zahteva naše žene mora biti, da se tudi ti odnosi v zadrugah uredijo na podlagi popolne enakopravnosti ženskega in moškega spola. Najboljše bi bilo, če bi se zadruga uredila kot pravna oseba, ki bi se smatrala kot lastnica zadrugnega premoženja. Za slučaj izstopa, razdružitve in delitve bi se moralo zagotoviti enako vpoštevnanje obeh spolov.

Ko se zenačuje obče državljansko pravo, se bo obenem zenačilo zakonsko-činovinsko pravo, ki ureja premoženjske razmere med zakonskima, možem in ženo. Zahteva naše žene je, da si zagotovijo preživetju soprotu vsaj potrebno vzdrževanje, ako mu že dedno pravo ne prizna dolžnega dela ugodnejše vsebine.

Zakonski projekt zenačenega dednega prava je v splošnem dober. Gotovo je, da bo zakonodavec tudi še edino, ženski pravni čut žaleče zapostavljanje kmečke hčere odpravil in sprejel princip popolne enakopravnosti za vse. (Konec.)

Iz življenja in sveta.

Kaj vse ljudje ne pojedjo.

»De gustibus non est disputandum.« — Kaj se boš pričel o okusu; vsak ima svojega.« — Star pregovor.

Se pred kratkim je »Tabor« poročal, da so se pojavili v Hercegovini celi oblaki koblice, ki se razlivajo po poljih in uničujejo vso setev. Naravno, da je prebivalstvo v skrbeh, ker se boji, da bo nastopil glad. Vendar pa so na svetu ljudje, ki so veseli, če se pojavijo koblice. To ni bajka, ampak živa resnica. Le-ti si žele koblice ravno iz nasprotnega vzroka kot naši Bosanci; če pridejo koblice, vedo, da se jim ni bati glada. Vodja marokanskih vstašev Abd-el-Krim, čigar ime in slava gre vsak dan po dnevnih novinah, ima ob petkih in ostalih praznikih za kosilo one iste koblice, ki se našim manj slavnim ljudem gušajo. Peroti in noge odlomijo, ostalo truplo pa se posuši in zmelje. Iz te moke se skuha juha ali pa se pečejo paštete. In sicer tako, da se zmeša posušena kobličja moka, sladkor, rum in vino. To jed dobite v vseh severnoafriških restavracijah in ima lepo francosko ime »Byquets à la Benoiton«. Marsikak tujec jo je silno hvalil, ne vede, da je iz zmelteh koblice. Toda to je predsodek. Paštete iz koblice veljajo tam kot najboljša slaščica.

Glad, o katerem pravi narodni pregovor, da je najboljši kuhar, je prišel človeka, tega »vsepožeruha« v najširšem smislu besede, da se hrani z vsem, kar hodi, lazi, skače, plava in leti. Najprej je človek jedel, da živi, pozneje pa je živel, da je jedel. Spoznal je nekatere

Vuzenici in je dosti lepša nego ona onkraj Drave na Pohorju okrog Ribnice in je za letovišče kakor nalašč prikladna, če bi le bilo zadostno prenočišče. Do sem je dve uri hoda.

Tu smo si privoščili prvi oddih. V kuhinji so pripravljali gorkega čaja, naši nahrbtniki pa so že stali na stečaj odprti in vsakdo je lomil, rezal in mazal in zalagal tečja usta, kakor so ga doma naučili. Moj prijatelj je zagrabil lep kos slanine in začel nanjo, namesto na kruh, nalagati debele plasti surovega masla. Hotel sem se pošaliti z njegovo raztresenostjo, pa je že uganil moje misli. rekoč: »Dobro je dobro, boljše je pa še boljše — je rekel testl, ki je slanino na maslu cvrl.«

Krenili smo zopet na pot proti severu. Pred nami se je solnčil zahodni del gorskega hriba Kozjaka, imenovan Radelj, z najvišjim vrhom Kapunarjem (1049 m) med Marenbergom in Ivnikom (Eibiswald). Na vzhodnem desnem koncu se je belila cerkva sv. Pankracija, vozna pot od Marenberga preko St. Janža na Suhem. Vzeli smo to pot pod noge, misleč, da vodijo znamenja k Sv. Pankraciju, toda rdeči znaki so kmalu zmanjkali. Ker pa je kolovoz mimo par višje ležečih kmetij kazal tako izrazito smer k Sv. Pankraciju, zato ni bilo mogoče zgrešiti pravega pota. V eni uri smo prišli na rob ali prehod vzhodno od točke Radelj (993 m). V zemljevidu Sloven-

zemlje stoji ime Radovina za vrh in Radeljca za kraj in občino. Po robu teče državna meja med SHS in Avstrijo in potem po vzhodnem podaljšku Radlja po Remšniku proti Lučar nam. Treba je še kakih 10 minut ob meji, pa smo že na zaželeni razgledni točki, 3 ure od postaje. Cerkve in mežnarjeva hiša sta naši, obe prazni bajti poleg, pa že avstrijski.

Razgled od Sv. Pankracija je res jako lep in obsežen. Na jugu je prostrano Pohorje, pred njim globoka zarez Drave, reka sama vidna je od Vuhreda do Vuzenice, tik pred nami dve gorski planoti in vasi: Remšnik in Kapla. Proti vzhodu greben Kozjaka čez Ostri vrh Radgone in še čez do Riegesburga na avstrijsko-ogrski meji. Na severu pod nami Ivnik in dolina reke Čakava (Saggau) in na desno polja okrog Arveža (Arnfeld), proti severu polja ob reki Sulm in še dalje ob Laznici in potem gričevje Sausal proti Lipnici in Gradcu. Na severozahodu mogočna širokoplečasta Golica ali Spih (Koralpe 1144 m). Na zahodu Košenjak nad Dravogradom in Strojna, zadaj pa visoka Peca in Plešivec (Uršlja gora) in še dalje robovi Savinjskih planin in Karavank.

Zvonilo je že poldne, ko smo končali ogled okolice. Ker je bilo še dovolj časa za povratek, smo legli v travo in si privoščili solnčne kopeli, ki so nas tako prevzele, da

smo zapored zadremali. Zbudil nas je moj prijatelj, kateremu je sitna muha brenčala seveda ravno okrog ušes in nosu in mu ni dala spati.

Sestop od Sv. Pankracija je navadno nazaj na Remšnik in od tod ali na Marenberg, ali pa čez Kaplo na postajo Sv. Lovrenc. Mi pa smo rajše zbrali pot po grebenu na zahodno stran mimo Sv. Vrbana na Kopunarja. V bližini Vrbana je gostilna, kjer dobiš sadni most in kislo rdeče vino »šilher«, doma onkraj meje. Vrh Kapunarja ima mejni kamen XII. 129 in je deloma obraščen. Drugi vrh Kapunarja (1005 m) ima triangulacijo in lepši razgled. Na sedlu med obema smo zopet počivali in odprli nahrbtnike, potem pa smo jo ucvrili v dolino na Radeljsko sedlo med Ivnikom in Marenbergom. Cesta teče v strmem klancu navzdol in že smo se ustavili, da se navada ne opusti. Še pol ure do postaje in že smo sedli v večerni vlak in izražali svoje zadovoljstvo na uspelem izletu. Moj prijatelj je sopotnikom razkladal naše partije in je odločno pristavil, da pojde v par tednih zopet k Sv. Pankraciju. Meni pa je dejal: »Ti pa moraš še prej iti k Sv. Duhu, že veš, zakaj, seveda.« Pa mu nisem več zameril, ker njega niso videli tam.

J. Z.

jedi kot posebne slaščice. Vsak ima svojo posebno jed. Civilizirani Evropejci nimajo vzroka, da bi se posmehovali čudnim jedilom Maročancev ali Kitajcev. V Evropi jedo z naslodo pečena žabja bedra ali pa polže in ostrige.

Cele knjige so bile spisane o prečudni kitajski kuhinji. Mnogi so se čudili, kako morejo jesti Kitajci n. pr. gliste. In vendar so se mnogi Evropejci privadili tej jedi in so navdušeno pisali o kitajski kuhinji. Znana so kitajska »pokvarjena jajca«. Niso to navadna izprijena jajca (naj mimgrede omenimo, da imenujejo kitajci naš sir »pokvarjeno mleko«), temveč se jajca skisajo vsled dolgega ležanja v sloju apna. Taka jajca so sivozelena, mehka kakor maslo in spominjajo pri uživanju na morske rake. Ako se spomnimo, da se hranijo raki, ki jih v Evropi tako čislajo, z raznimi gnili snovmi, tedaj je ta sodba pravilna. O kitajskih gnilih jajcih pravi nek berlinski novinar, da je to »najrafiniranejša jed, ki si jo je človek sploh kdaj izmislil«. Kakor zatrjujejo popotniki, jedo Kitajci z veliko naslodo sladko juho iz lepih bamb. glist. gosenic iz bambusovega in sladkornega trsa, rib-jih iker in — žab.

Kot dobra jed veljajo razen kobilic še murni, ki so jih jedli že stari Rimljani in Grki. Preden jih »zakoljejo«, jih zaprte gojijo in pitajo. V severni Afriki jih jedo bodisi pečene, bodisi kuhane v limonovem soku ali v vinu, pa tudi surove. — Na Yavi jedo prav radi debele mravlje-termite, iz katerih delajo kašo. Iz takozvanih rjavih mravelj delajo v Mehiki neko vrsto medovine, ki slovi kot njihova narodna jed. Nekateri rodovi v Avstraliji jedo tudi metulje.

Nedvomno pa je najbolj čudna jed na jedilnem listu človeštva — zemlja. Zdravniki klasične dobe so za nekatere ženske bolezn predpisovali kot zdravilo zemljo. Najbolj so cenili zemljo iz grškega otoka Lemnosa. Zemljo zlasti radi jedo še danes Grkinje in Turkinje. Iz Španije uvažajo v Grčijo zemljo posebne ilovnate vrste, ki jo imenujejo »almagro«. Tudi Perzijci jedo zemljo, bodisi surovo ali pečeno v raznih dišečih začimbah. Zemljaje pa imamo tudi med belimi plemeni v srednji in južni Ameriki, kjer jedo zlasti ilovnato zemljo. Vidi se pa, da človeškim zemljaje-dom edino ugaja ilovica.

—□—

Elegantna obleka, dunaiski model, iz Crepe Georgette, popolnoma nova, s ceno popoldneva. Modni salon Rušča cesta 2. 1510

Gospod išče separirano sobo, eventualno z prehodom v drugo. Ponudbe z ceno pod šifro »Mlad uradnik« na upravo tega lista. 1502

Elektromotorje in diname, žarnice Osram-Tungsten-Philips, električne napeljave (najboljši proizvod), svetilke, lesence in armature, električne steeve, švicarski proizvod, električne likalnike in posede, telefone, zvočnice in elemente ves drugi električni material po ugodnih cenah kupite pri elektrotvrdki Karol Florjančič Celje. 1501

Odda se s 1. event. s 15. avgustom 1925 lepo opremljena soba v podzemnem in sicer v Gankarjevi ulici Reflektira sa le na solidne gospode. Naslov v upravi lista. 1492

Učenca, zdravega, z dobrimi spričevali, dober računar, sprejme trgovina mešanega blaga v okolici Ptujja. Hrana, stanovanje v hiši. Ponudbe upravi pod »Trgovec«. 1512

Profesor pripravlja srednješolce za izpite, zlasti v jezikih. Radagova 15, prišleci. 1506

Fozor! Motanje v transformatorjih kakor dinamo in motorjih na vsako napetost in požarnih strojev. Izdelovanje vseh reparatur. Vsako popravilo v električnih strojih, aparatih in avtomatih. Likalnike, kuhalne plošče etc. Na novo predelovanje svetilnih aparatov. Strokovnjsko delovanje po garanciji po najnižjih dnevnih cenah. Velika zaloga v strojih in ves električni material, likalnike, kuhalne plošče, električne peči, svetilne aparate, kurlne aparate itd. po cenah izven vsake konkurence. Pohvalne priznanice. »Dynamo« Maribor, Slovenska ul. 15. 1448

Naznanilo! Usojam si naznaniti p. n. obštenju, da sem prevzel in na novo uredil dobro znano kleparsko delavnico g. Jurte na Pobreški cesti 8 ter prošim, da mi ohranijo vsi dosedanjí klienti naklonjenost. Trudil se bom ustreči vsehstransko, korektno in po zmernih cenah v zadovoljstvo vsem. Josip Rataje, kleparski mojster, Pobreška cesta 8. 1551

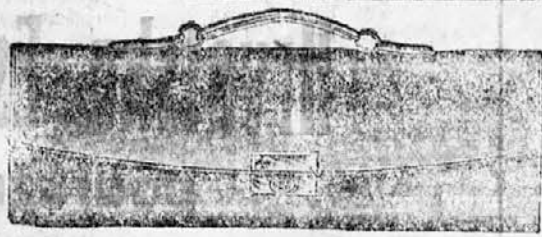
Zamenjam stanovanje, 2 sobi, kabine, kuhinja s prikljuki, električna luč, s 34 sobnim stanovanjem. Naslov v upravnstvu. 1505

Meblovana, čedna sobica se da v podzemem s 16. avgustom, eventualno s hrano solidnemu gospodu. Naslov pri upravnstvu. 1504

Vsaka gospodinja ve,

da se vsa kuhinjska posoda kakor: postekleno pločevinasto, težke znamke »Markulas« ter lažje vrste jugoslovanskega kakor tudi češkoslovaškega proizvoda, nadalje postekleno, lito železno posodo in prvovrstno duplo težko aluminijevo posodo iz najboljših tovarn, k temu porcelanasto in stekleno robo, kupi najceneje in najboljše pri znani tvrdki A. Vici, Maribor, Glavni trg 5.

Preje nego kupiš pri konkurenci, informiraj se o cenah pri tej tvrdki! 400

PREDNO ODPOTUJETE

preskrbite se s potnimi kovčki, kasetami, neceserji, torbami, listnicami, nahrbtniki itd. Vse to dobite v veliki izbiri in po zmernih cenah pri **IVAN KRAVOŠ — MARIBOR** Aleksandrova cesta št. 13. Telefon 267

iščem službo natakarice v mestu ali okolici. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Za neshiva« na upravo. 1513

V času opičjega procesa.

Komentar pisatelja Shawa.

Znani angleški pisatelj G. H. Shaw je priobčil te dni v londonskem »The New leader« komentar k opičjemu procesu v Dagtonu v ameriški državi Tennessee, ki ga radi zanimivosti prinašamo v izveščku:

Redko se posreči kakšni državi ali posamezniku, da opozori Evropo na vprašanje, ali je Amerika v resnici civilizirana ali ne. Državi Tennessee in Mr. Bryanu se je to v dvojni meri posrečilo. M. Bryan in zakonodajalci države Tennessee ne vernejo v noben razvoj. Verujejo, da jih je Bog nekoč zmesil iz ila, pregledal svoje delo in uvidel, da je dobro storil. Radi tega so ameriški možje mnenja, da ni bilo, ni in ne bo nobenega razvoja; ker ga ni bilo v prefeklosti, ga tudi ne bo v bodočnosti — in ameriški šolski otroci morajo verjeti, da bo tudi v bodoče na svetu tako dobro kot je danes. Zategadelj so namenili ostre kazni onemu učitelju, ki je učil mladino, da je Mr. Bryan za malenkost popolnejši kakor njegov oče ali da je napravil precejšen korak od kače klopotače. Bog je namreč pokazal v paradižu celo vrsto bitij, med njimi tudi par kač klopotač in par Bryanov. Udaril jih je z močnim enostranskim nagibom: kači je dal strup, da umrta Bryan, Bryanom pa močno roko, da ubija kače, silen glas in bogat organ, da se obvarujejo kač, ako jim delajo škodo. Dejanska težava v sv. pismu — pripominja Shaw, kaže na mesta v sv. pismu, ki bi se dala razlagati v »evolucijski« duhu, čeprav v verskem smislu — obstoja v Ameriki v tem, da jih nihče ne čita, vsak pa meni, da ve, kaj stoji tam razpisano. Vsa Amerika govori o sv. pismu, a ne bere ga nihče, kajti Amerikanci berejo samo novine, kjer je vse povedano. Novine pa čitajo le tedaj, če prevečkrat hrano ali se slavlajo spat. Sicer jih vse skupaj nič ne briga — toda na njihovih zakladnih mora biti sv. pismo, da, treba ga je celo vzakoničiti, kako bi pač nastajali milijonarji, če ne bi stromešni ljudje n-pali, da bo na onem svetn belše. Zato je vsakekor pametna uredba, da je kača zapeljala Ežo in Ežo Adama; brez tega

ne bi bilo v Ameriki multimilijonarjev in tudi ne multirežev.

Tega, kar pove Shaw, pa seve v Tennessee ne povedo.

—□—

Še vedno boji za alkohol in proti v Zedinj. državah.

Odkar je v Ameriki zabranjeno točenje in uživanje alkoholnih pijač, se je podesetoril odstotek zastrupljenja z alkoholom, hkrati se je uživanje morij, opija razširilo in povečalo kakor še nikdar doslej. Najbolj občutijo posledice alkoholne prepovedi ona parobrodarska društva, ki spadajo pod ameriške zakone. Nekdanje velike ladjedelske prekoceanske družbe so danes pasivne, in sicer kljub velikim državnim subvencijam. Nihče se neče voziti s temi ladjami, ker so »suhe«. Zato se vsi potniki vozijo edino z evropskimi ladjami, na katerih sme v oceanskih vodah točiti vino, le kadar prispo v ameriške, jim je točenje alkohola pijač zabranjeno.

Radi tega zahtevajo poborniki abstinencnega pokreta, da se zabrani tudi tranzit alkohola. Tega pa seve ne bodo dosegli pri nobeni inozemski ladi, ker so le-te vezane na lastne tarifne pogodbe z mornarji.

O tem se je govorilo v amerškem kongresu o razpravi o vprašanju subvencij parobrodom. Nasprotniki alkohola so zahtevali, da se ne sme dati subvencije onim ladjam, ki točijo vino. Drugi delegati držav pa so trdili, da se bodo posihdoh Amerikanci vozili samo z »mokrimi« ladjami, zato bodo morali »suhi parniki« ustaviti promet.

Abstinentje poznajo človeške slabosti Amerikancev in verjamejo tem grožnjam. Edin izhod je, da kongres zabrani tudi evropskim ladjam prevažanje alkoholnih pijač v amerških vodah. Ako se ta sklep uresniči, bo sigurno nastala stavka mornarjev. Tako se pogloblja abstinencno vprašanje globoko v gospodarsko-socialne razmere svetovnega značaja.

Univ. docent in primarij

Dr. Ivan Matko

naznanja, da izvršuje presvetljava, slikanje in zdravljenje z Rentgenovimi žarki (Heliofan aparat) ob običajnih ordinacijskih urah.

Telefon 357

Maribor, Slovenska ul. 4.

Proda se 1508

majhna kavarna

z inventarjem, na zelo prometnem kraju v Mariboru. Informacije v upravi lista.

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. V LJUBLJANI

prodaja premog iz **SLOVENSKIN PREM OG OVNIKOV** vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za in dustrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREM OG IN KOKS vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

Naslov 355

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D. V LJUBLJANI Miklošičeva cesta 15/1.

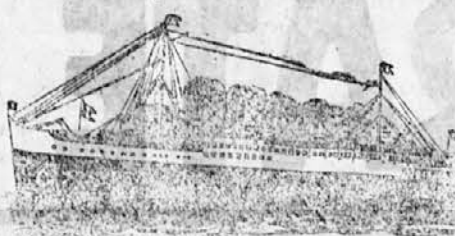
Havre-Newvork, samo 6 dni čez morje.

Francoska linija (French Line.)

Cie. Gle. Transatlantique in družba Chargeurs Reunis za pomorske vožnje

v severno in južno Ameriko Avstralijo ter Kanado

Expressoarniki: »Paris«, »France«, »De Grasse«

Vozne listke in tozadevna pojasnila daje

IVAN KRAKER

zastopnik v Ljubljani 41 Kolodvorska ulica št.

Nekaj novega!

Upeljala sem v svoji galanterijski trgovini, Slovenska ulica šte. 2, dosedaj v Mariboru še neznanu specijalno podjetje s prvovrstnimi parfumerijami in enak. artikeln ter z velikimi zalogami najfinejšega mila po najnižjih cenah. — Pridite vsi, da se prepričate! Vabi k cenj. obisku

M. Slanič, Maribor, Slovenska ul. 2

1503

Desinficijska sredstva

Sanitol, Sanoform, Saneolin ima stalno
lekarna pri Sv. Anehu, Maribor, Glavni trg 20.

Morska riba

se peče vsaki dan v
Dalmatinski kleti
Maribor, Mesarska ulica 5.
1479 **Povodnik.**

V JESEN 1925

30. avgusta do 5. septembra

VELESEJEM V LEIPZIGU

Tehnički sejem: 30. avgusta do 5. septembra
Tekstilni sejem: 30. avgusta do 3. septembra

Največji in najstarejši mednarodni sejem sveta!

Za razstavljalce in kupce jednako važno!

Prijave in pojasnila pri častnem zastopniku

W. Strohbach, Maribor, Gosposka ulica 19

PRAZNO STOJEČA TOVARNA

ali poslopje, pripravna za ureditev tekstil-
nih izdelkov, se vzame v najem ali se kupi.
Zeli se najmanj 600 m² delavnega prostora,
na vodno ali električno moč, železniško
zvezo in ugodne razmere delavnih
moči. Ponudbe natančno detailirane z
načrtom ali skico pod „W. A. 7360“ na

RUDOLF MOSSE, WIEN I. SEILERSTATTE 2

Dobro blago

po nizki ceni dobite le pri tvrdki

J. N. ŠOŠTARIČ

Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Trgovina z modnim, manufak-
turnim, suknenim in platnenim
blagom, perilom, konfekcijo in
pleteninami. Na debelo in drobno.

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavese
Blago za pohištvo
Posteljno perje
po izredno nizkih ce-
nah v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gosposka ulica št. 20
(Pirchanova hiša)

Svoboden ogled!
Ceniki brezplačno!

Glasovirji!

Dospeli so novi pianino iz Berlina in Dunaja, preigrani instru-
menti se radi pomankanja prostora po jako ugodni ceni prodajo.
Istotam se odda v najem glasovir za 75.— Din mesečno.
Prenovila kakor popravila se po jako nizkih cenah izvršujejo.

Anton Bäuerle, Gosposka ul. 56

Vinski sodi

se radi opustitve vinske trgovine ugodno prodajo.

Velikost transportni sodi 300 do
500 litrov brambni sodi do 7.500 litrov.

Vpraša in ogleda se pri lastniku
Josip Javornik, Zalna (Višnjagora, Dolenjsko).

Nogavice svileni flor Din 22,— 30,
la svileni flor Din 36.—

Moške nogavice, otroške nogavice, otroške
majice po najnižjih cenah pri tvrdki

Anica Traun, Maribor, Grajski trg 1.

NAZNANILO.

Vljudno naznanjamo, da izdelujemo
umetno mizarska, gradbena, tapetniška
in dekorativna dela. Oprema za neveste,
ter tudi posamezne komade, žimnice,
vložke, divane, otomane, omare, postelje,
kredence za jedilnice in kuhinje, opremo
za gledališča, kinomotografe in kavarne.
Polaganja linoleja, tapetiranje sob itd.
Popravila se izvršujejo po najmodernejšim
slogu, solidno, okusno in po umerjenih
cenah. Pri oddaji vsakršnih del in novih
popravil blagovolite zahtevati oferte!

Zaloga pohištva JAGODIC & SAJKO
Maribor, Rotovški trg 3. (Pri stolni cerkvi). 1452

Telefon št. 101 in 151

Brzjavni naslov: Escomptebank

Hrvatska Eskomptna Banka

podružnica Maribor

vljudno sporoča, da je prevzela
vse posle dosedanje podružnice
Anglo-Austrian Bank, Ltd.

Maribor, Aleksandrova c. 46

INSERTATE za tu- in inozemske liste
sprejema uprava „Tabora“.